

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

XXI. Vtrum præceptis divinis morem geri non posse senserit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

Philast.
cap. 20.

Impossibile enim est eos qui semel sunt illuminati, gustaverunt etiam donum caeleste, & participes facti sunt spiritus sancti, gustaverunt nihilominus bonum Dei verbum, virtutesque saeculi venturi, Et prolapsi sunt, rursus renovari ad penitentiam, rursus crucifigentes sibi metipsis Filium Dei, & ostentui habentes: necnon & ista è cap. 10. v. 26, 27. Voluntarie enim peccantibus nobis post acceptam notitiam veritatis, iam non relinquatur pro peccatis hostia; Terribilis autem quadam expectatio iudicii. Inde & Novatus in haeresim inductus est. Quam autem his Pauli locis expositionem adhibuit Philastrius, eandem Origeniano illi possumus adhibere. Sic illa se habet: *Penitentiam eorum non excludit docendo, sed diversum gradum dignitatis ostendit inter hunc qui integram custodivit, & illum qui peccavit. Dignitatis est igitur detrimentum in eo qui peccavit, non damnum salutis. Nam si fortiter qui pugnaverit per martyrium, recipiet pristinam dignitatem; aut si condigne in hoc saeculo vixerit, inpetrat quod desiderat adipisci. Nam in ipsa Epistola rebaptizatores excludit, non baptismum; penitentia abneget. Ceterum consuli velim Sixtum Senensem libr. 6. Biblioth. Annot. 119. & libr. 7. Har. 8. qui hæc, aliaque, cum explicandæ huic Pauli sententiæ, tum adversus adductum Origenis testimonium collegit.*

XXI. Mirum porro sentientem Origenem perfectos homines posse non peccare, dixisse tamen præceptis divinis morem geri non posse. Cui contrarium Pelagius decrevit in suis Sententiis, teste Hieronymo, qui libr. 1. contr. Pelag. hæc scribit: *Centesimus titulus est, posse hominem sine peccato esse, & Dei mandata facile custodire, si velit. Sic autem Origenes libr. 2. in Epist. ad Rom. Nos vero qui hæc omnia spiritualiter intelligenda sentimus, idcirco non auditores, sed factores Legis iustificandos credimus, non Legis secundum literam, qua utique pro sui impossibilitate non potest habere factorem, sed secundum spiritum, per quem solum Lex impleri poterit: & deinde: Licet non crediderint quidam Iudaorum, de infidelitate tamen eorum dicendum est, quod Deus quidem solus sit verax, omnis autem homo sit mendax: qui etiam si quid iustum est, necesse est tamen ut in aliquo à veritate decidat, quam in omnibus servare humane nature pene impossibile est. Graviora sunt etiam & magis exprella quæ extant Tract. 35. in Matth. ubi quaritur utrum posito Christi vaticinio hoc, scandalum in se passuros esse Apostolos omnes, fieri poterit ut scandalum Petrus non pateretur: quod duplici solvit responsione; prima, quoniam necesse erat, ore verissimo predicente, qui omnes vos scandalizabimini, fieri quod predictum erat ab Iesu: altera, quoniam qui exoratus à Ninivitis, qua prædixerat per Ionam non fecit propter penitentiam Ninivitarum, sic possibile fuit, ut repelleret etiam à Petro scandalum deprecante. Vera est posterior responsio, prior falsa: posito enim Christi vaticinio, certo effectus consecutus est, non necessario. Disputat postea, an postquam prædixit Christus futurum ut ante gallicinium ter à Petro negetur, precibus impetrare poterit Petrus, quominus vaticinium illud impleteretur; respondetque precibus prohiberi potuisse vaticinij huius effectum, si illud Christus iuramento non firmasset; sed quia iurejurando firmatum fuerat à Christo, eum dixit: *Amen dico tibi, fieri non potuisse ut non denegaret. Falsum id quoque, nam etiamsi certo negaturus fuerit, potuit tamen non negare. Ibidem Petrum derelictum fuisse sciscit: *Et quoniam, inquit, non solum inconsiderate, sed pene etiam impie dixit: *Esti omnes scandalizati fuerint in te, ego non scandalizabor, nec cogitans lubricam naturam humanam, magnum protulit verbum: ideo nec ad modicum est derelictus, ut scilicet denegaret, vel semel denegaret, sed abundantius derelinquitur ut ter denegaret. Subiungit postmodum melius sibi consulturum fuisse Petrum, si perspecta natura humane imbecillitate, quæ suapte vi & industria Christi nomen profiteri nequaquam potest, eum orasset, ut necessariam ad id gratiam sibi conferret. Optime id quidem, sed vitiosa sunt quæ sequuntur: *Nec enim, inquit, poterat fieri ut facta interrogatione potuisset dicere Dominum Iesum in Spiritu sancto, aut confessus fuisset, cum Spiritus sanctus nondum fuisset datus. Atque hæc in eodem loco repetit inferius, & novum insuper dogma congerit: *Abundantius considerantes Petri negationem, dicimus quoniam nemo potest dicere Dominum Iesum, nisi in Spiritu sancto, sicut Paulus nos docet: & nondum erat tunc in hominibus Spiritus sanctus, quoniam Iesus nondum fuerat honorificatus, sicut dicit Iohannes. Propterea non erat possibile, neque illum talem Petrum tunc Iesum confiteri, nec tamen erat reprehendendus non confitens Iesum. Quoniam ad confitentes dicitur: *Non estis vos qui loquimini, sed Spiritus Patris vestri qui loquitur in vobis. Non autem, cum sit potens Spiritus ille Patris nostri loqui in nobis, & cum in nostra sit potestate locum dare in nobis Spiritui sancto, & non Diabolo, si denegaverimus, excusationem ullam habemus. Ac primum, quod ait derelictum fuisse Petrum, non uno modo intelligi potest; nam vel omni gratiæ cuiuslibet auxilio destitutum fuisse vult, cuius gratiæ ope, spreto mortis terrore Christum aperte confiteri potuisset: atque huic sententiæ cum solenni sacre Facultatis Theologica Parisiensis decreto temeritatis, impietatis & hæreseos nota inulta sit, anno MDCLVI. temerarium quoque esset & impium ulla eam cavillatione & argumento tueri: vel ei defuisse censet non vehementem solum illam Dei aspirationem, & divinam Spiritus sancti, qua impulsus in medios sese fluctus præcipitaverat, & satellitum turmam stricte gladio pro Christo certaturus invaserat, sed gratiæ etiam efficacis auxilium; atque id recte & Catholice dici potest. Ex eo autem quod nondum datus erat*******

A erat Spiritus, falso concludit neminem potuisse dicere Dominum Iesum in Spiritu sancto; quamvis enim nondum datus fuisset Spiritus sanctus larga illa & mirabili missione, qua Apostolis infusus est in Pentecoste, datus tamen fuerat alio modo viris iustis ante Christi ortum, & dum inter homines ageret, & postquam in caelum se recepit. Praeclara est Augustini de ea re dissertatio Tractat. 32. in Iohann. ubi ostendit quid postremam hanc inter Spiritus sancti missionem, aliaque superiorum temporum interlit. Igitur quum Christum negavit Petrus, etsi nondum datus fuisset Spiritus sanctus solenni illa & aspectabili missione qua in Pentecoste contigit, suppetebat ipsi tamen gratia divina, per Spiritum sanctum erogata, qua Christum neglecto mortis periculo poterat profiteri. Ferri ergo non potest quod subiicit Origenes: *Propterea non erat possibile, neque illum talem Petrum tunc Iesum confiteri, nec tamen reprehendendus erat non confitens Iesum.* Nec à Petro solum tunc adfuisse putat Spiritum sanctum, sed adfuisse etiam Spiritum, Spiritus huius inimicum quem iis impertitur Deus, quos ope sua subleuare vult, docet idem Tom. 12. in Matth. p. 299, 300.

B *XXII.* Verumtamen licet aliquando diuinis non posse mandatis obtemperari definire visus sit, contrarium tamen occidit Hom. 9. in Iosue: *Amon, inquit, tibi videtur inter mulieres existimandus ille vir, qui dicit: Non possum observare quae scripta sunt, vendere quae habeo, & dare pauperibus non possum.* cetera similia quae mandantur, qui dicit implere non possum, quid tibi videtur aliud, quam inter mulieres, quae nihil virile possunt, esse numerandus? & Tom. 14. in Matth. p. 365, 366, & 371. unumquemque dicit impetrare posse à Deo donum castitatis, quamvis unicuique concessum non sit. Repugnat praeterea supra à nobis expensum dogma,

C quo iustos ἀπαθείε esse tradit; nam cum ex variis testimoniis, ipsiusque etiam Hieronymi auctoritate probaverimus in hoc errore verfatum Origenem, quomodo alteri huic, quem investigamus, adherere potuit, mandata Dei omnia ne vix quidem servari posse? nam si servari mandata non possunt, nemo potest mandatis non refragari, ac nemo proinde potest non peccare. Quae cum ex adverso opposita esse videantur, sic conciliata ab illo fuisse suspicor, ἀπαθείε quidem esse iustos homines ac perfectos, posse eos non peccare, diuinis legibus parere posse; reliquos vero homines praecpta omnia servare non posse: nam illud Origenis proprium fuisse tradidit Hieronymus, impossibile esse humanam a principio usque ad mortem non peccare naturam: & rursus esse possibile, cum se aliquis ad meliora converterit, ad tantam fortitudinem pervenire, ut ultra peccare non possit. Petrum autem vel nondum fuisse perfectum

D concessit, cum Christum negavit. accepto autem sancto Spiritu fuisse perfectum & ἀπαθείε, vel propter firmatam iurejurando Christi vaticinationem de futuro ipsius peccato, peccatum vitare non potuisse. Quod autem ait: *Quoniam necesse erat fieri quod praedictum erat à Iesu,* ab Interprete profectum fuisse putem, nam Origenes Tom. 3. Comment. in Genes. aliter sentit. Verba eius sunt: *ἐν τῷ ἔπι ἐρωταί, οὗτοι δ' ἀλλ' ἐπι τινεσὶ εὐμαθῶν, ἐρωταί. Ησπολις δὲ δὲ(ν): ἐν τῷ δὲ τοῦ πάντως ἐσται, ἔπειτα ἡ ἐρημία δὲ, τὸς ἀδελφῶν ἐξ ἡμετέρων, τὸ περὶ τοῦ σωτηριώδους, ἢ ἀδελφῶν αὐτῶν. ἢ γὰρ ἐξ οὐρανῶν, ἐπὶ σωτηριώδους ἰδέσαν ὡς οὐδὲ τῶν ἡμετέρων, ἢ πᾶσι ὡς οὐδὲν ἰδέσαν ὡς οὐδὲ τῶν ἡμετέρων.* Sequentia quoque eodem faciunt. Commodam etiam admittunt explicationem quae subnexa sunt in eodem Commentario in Matthaum, fieri non potuisse ut Petrus non peccaret. postquam vaticinium suum iurejurando, Amen, Christus confirmavit. Nam

E τῷ, fieri posse, duplici modo enuntiare Graece potuit Origenes: *ὅσον τῷ ἐξ,* & *δυνατὸν ἴσται.* quorum prior excludit necessitatem, & cum libertate ad opposita, ut loquuntur, consentit; posterior vero necessitatem includit, & libertatem excludit. Distinctionis huius argumentum arcesso è libr. 2. contra Celsum; ubi sic de eiusdem Iudae proditioe, & Christi vaticinio loquitur: *ὡς οὐδὲ τὸ λυτὸν ἔπ' ἐρωταί, ὡς ὡς δὲ οὐδὲν, ἢ τὸ ἐξ ἐπεὶ ἡμετέρων ἀποστασίαν, μὴ ἀποστασίαν, ἢ τὸ ἐξ ἐπεὶ ἡμετέρων ἀποστασίαν, μὴ ἀποστασίαν.* Quasi dicas: nullo modo futurum erat. At paulo inferius sic habet: *καὶ ὅσον γε τὸ ἐπὶ τῷ σωτηριώδους τῷ σωτηριώδους ἑαυτῶν τῶν ἡμετέρων, δυνατὸν ὅτιος τῶν ἐξ ἡμετέρων, ἐσται τὸ ἔπειτα αὐτῶν τὸ ἐπὶ. καὶ ἢ παρὰ ὅτι ὁ σωτηριώδους ὡς οὐδὲν τὸ δυνατὸν ἐξ ἡμετέρων, καὶ μὴ ἡμετέρων. οὐκ οὐδὲ τῶν ἡμετέρων, τῶν ἐπὶ τῶν ἡμετέρων. ἀδελφῶν ἐπὶ τῶν ἡμετέρων.* & libr. 7. Commentar. in Epistol. ad Rom. Non ergo quia Propheta praedixerunt, idcirco prodidit Iudas; sed quia futurum esset proditor, ea

F quae ille ex proposito sui nequitia gesturus erat praedixerunt Propheta, cum utique Iudas in potestate habuisset, ut esset similis Petro & Iohanni si voluisset. Hinc adeo Legis possibilitatem asseruisse Origenem Magdeburgenses conquesti sunt.

Magdeburg. Cent. 3. cap. 10.

XXIII. Patet etiam reprehensionibus locus Origenis è libr. 3. in Epistol. ad Rom. in quo exemplis & rationibus demonstrare nititur sola fide, absque ullis operibus Legis, hominem iustum effici, iuxta illud Apostoli Rom. 3. 27, 28. *Vbi est ergo gloriatio? exclusa est, Per quam legem factorem? Non, sed per legem fidei. Arbitramur enim iustificari hominem per fidem, sine operibus Legis.* At certum est tamen de justificationis initiis ibi disserere Origenem, non de progressu eius & augmento, cum sine operibus otiosa est fides; adeo ut ita sit intelligendus, posse aliquando hominem, qualis latro fuit, Christi in extremo supplicio socius, sola fide iustificari, nullo etiam accedente opere bono; quando scilicet faciendi eius data